

injury. Micromorphology of skin damages by blunt solid objects is typical and reveals thinning, regenerative hyperproliferation of the epidermis, dermis thickening and compaction in the dynamics of the traumatic process. Immunohistochemical index, a coefficient of luminescent glow, which is the value ratio of luminescence intensity of the dermis in the area of damage to luminescence intensity of the dermis in the intact area, is characterized by dynamic changes in collagen fibers of the first type during the first day of the injury.

Conclusion. Determining the time of formation of skin damages by blunt solid objects should be based on the use of complex modern methods of laboratory diagnosis with a combined analysis of objective indices.

Key words: trauma caused by blunt objects, the time of damage, a forensic medical examination, experimental trauma.

© В.М. ЗОЗУЛЯ, 2013

В.М. Зозуля

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВ ПРАВА,
ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ВИКОНАННЯ СУДОВО-
МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ У ДЕЯКИХ КРАЇНАХ
БЛИЗЬКОГО СХОДУ**
Університет сучасних знань

Вступ. У поліпшенні підготовки з судової медицини вітчизняних та іноземних студентів чимала роль належить порівнянню законодавств. Студенти знайомляться з організаційно-процесуальними основами судово-медичної експертизи за кримінально-процесуальним кодексом України, порівнюючи їх з відповідними юридичними нормами інших країн.

Мета. Збагачення їх правової культури, краще осмислення можливих шляхів удосконалення судово-медичної експертизи у своїх країнах.

Результати. У статті даються основи кримінального процесу України, Німеччини, Франції, Англії, США, а також деяких арабських країн. Зрозуміло, що питома вага викладання організаційно-процесуальних основ судово-медичної експертизи за українським законодавством є дещо більшою порівняно з кримінально-процесуальним правом інших країн. Тому цікавим і корисним, на погляд автора, буде висвітлення особливостей судово-медичної експертизи за кримінально-процесуальним кодексом у країнах близького сходу.

Ключові слова: основи права, судово-медична експертиза.

ВСТУП

У поліпшенні підготовки з судової медицини вітчизняних та іноземних студентів чимала роль належить порівнянню законодавств. Студенти знайомляться з організаційно-процесуальними основами судово-медичної експертизи за кримінально-процесуальним кодексом України, порівнюючи їх з 36. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л.Шупика 22 (1)/2013

відповідними юридичними нормами інших країн. Це сприяє збагаченню їхньої правової культури, допомагає краще осмислити можливі шляхи удосконалення судово-медичної експертизи у своїх країнах.

У численних літературних джерелах даються основи кримінального процесу України, Німеччини, Франції, Англії, США, а також деяких арабських країн. Зрозуміло, що питома вага викладання організаційно-процесуальних основ судово-медичної експертизи за українським законодавством є дещо більшою порівняно з кримінально-процесуальним правом інших країн. Тому цікавим і корисним, на наш погляд, буде висвітлення особливостей судово-медичної експертизи за кримінально-процесуальним кодексом у країнах близького сходу.

Протягом тривалого часу Йорданія, так само як і інші країни регіону Близького Сходу, не мала спеціальної судово-медичної експертизи і вся експертна робота проводилася лікарями різного профілю. Перші установи судово-медичної експертизи були створені в 1970 р. у столиці Йорданії м. Аммані і в другому по величині місті країни — Ірбіде. Згідно зі штатним розписом, у кожній з цих установ малася одна посада лікаря судово-медичного експерта. Структура судово-медичної експертизи Йорданії обмежена двома установами і на все населення країни, що наближається до трьох мільйонів, є лише декілька судово-медичних експертів. У проведенні експертних досліджень існує цілий ряд труднощів. Можливість проводити судово-медичну експертизу трупів і живих осіб значною мірою обмежена особливостями релігійно-етичних традицій. Функція підрозділів судово-медичної експертизи обмежена задоволенням запитів органів правосуддя. Відсутні законодавчі та інші документи, що регламентують різні сторони діяльності експертів. Судово-медичні установи не мають спеціального устаткування, апаратури, що дозволяла б проводити дослідження на сучасному рівні. Зокрема, відсутня фото- і кіноапаратура. Обмежено штат допоміжного персоналу, немає спеціального транспорту, у судово-медичних установах Йорданії немає своїх фахівців в області судово-хімічних, судово-біологічних, медико-криміналістичних досліджень. Облік виконаної експертної роботи лікарями експертами, як правило, не проводився, що ускладнювало узагальнення матеріалів відносно нестатків органів охорони здоров'я. Мали місце труднощі з підготовкою національних кадрів — судово-медичних експертів. Усі судово-медичні експерти Йорданії пройшли

Через заборону, що накладається морально-правовими нормами мусульманської релігії на розтин трупів, дані про смертність не відбивають загальної картини. Архіви практично відсутні. Якість виконаних судово-медичних експертиз можна охарактеризувати співвідношенням випадків, де експертиза проводилася тільки шляхом зовнішнього огляду трупів і випадків, де робився розтин. При автотранспортних подіях експертиза трупа обмежується зовнішнім оглядом, як і в багатьох інших випадках насильницької смерті.

Особливий інтерес становить закон про професійну діяльність медичних працівників у Сирії (Законодавчий акт № 12 від 7 січня 1970 р.), в якому висвітлюються такі проблеми, як обов'язок лікарів перед своїми

хворими, обов'язок лікарів перед своїми колегами. Лікарі в Сирії несуть за свою діяльність юридичну відповідальність. Вона може бути цивільною чи кримінальною. Цивільна відповідальність настає в разі спричинення шкоди хворому, а кримінальна — при порушенні Кримінального кодексу.

Цивільна відповідальність у Сирії розділяється на два типи:

1. Недоговірна відповідальність; 2. Договірна відповідальність.

Недоговірна відповідальність виникає у випадках дій, які спричинили шкоду. Вона підрозділяється на три види:

I. Відповідальність за особисті дії. В статті 164 КК Сирії указано: "Хто спричинив шкоду іншому, той зобов'язаний компенсувати її". Суть недоговірної відповідальності складають три елементи: а) помилка; б) настання шкоди; в) причинний зв'язок між помилкою лікаря та шкодою. Очевидно, як за законодавством Сирії — на відміну від законодавств України лікарі несуть відповідальність за свої помилки.

II. Відповідальність за дії іншого чи інших у відповідності до статті 875 ЦК Сирії "Начальник несе відповідальність за шкоду, яка спричинена його співробітниками". Закон вважає, що начальник мусить контролювати їх дії. Той кому спричинено шкоду може вимагати компенсації у співробітників чи їх начальника.

III. Відповідальність за майно. У статті 179 ЦК Сирії записано: "Хто охороняє речі, які потребують особливої уваги, той несе відповідальність за шкоду, яка нанесена цим речам, якщо він не може довести, що шкода була обумовлена причиною, яку неможливо було попередити".

Договірна відповідальність виникає у випадках невиконання договору чи його окремих пунктів. По суті в договірній відповідальності визначають теж три елементи, що і в недоговірній: а) помилку; б) шкоду; в) причинний зв'язок.

Кримінальна відповідальність лікарів виникає у випадках порушення законів лікарями Сирії. За кримінальним законодавством Сирії відрізняють такі види злочинів лікарів: 1) Незаконне лікування; 2) Виконання незаконних абортів та використання засобів та методів, що запобігають вагітності; 3) Розголошення таємниці хворого. У Кримінальному Кодексі Сирії немає окремої статті про розголошення лікарської таємниці, але це вважається злочином та кваліфікується за загальною статтею, як розголошення професійної таємниці. Розголошувати таємницю хворого дозволяється лише в окремих випадках.

4) Видача фальшивих довідок про наявність чи відсутність хвороби.

5) Ненадання допомоги хворій людині, яка потребує цього. В законодавстві Сирії не має окремої статті, яка б розглядала питання про ненадання медичної допомоги хворому чи потерпілому, але є стаття загального значення, за якою кваліфікується як злочин і ненадання допомоги хворому чи потерпілому.

6) Ненавмисне вбивство людини. Окремого відповідного закону (статті) у законодавстві Сирії при притягненні до кримінальної відповідальності лікарів за спричинення смерті внаслідок халатності, неухважності і таке інше не має, але ці випадки кваліфікуються за законом загального значення — ст. 550 КК Сирії.

7) Незаконна виписка наркотичних засобів;

8) Спричинення смертельних та несмертельних ушкоджень.

В Сирії проблеми лікарських справ вирішуються, як правило, через дисциплінарну раду. Дуже рідкі випадки, коли ці справи розглядаються судом. Види стягнень, які має право накладати дисциплінарна рада: — попередження (усне чи письмове); — догана; — штраф в розмірі від 300 до 3000 лір; - тимчасова заборона займатися професійною діяльністю на протязі до одного року; — позбавлення права займатися професійною діяльністю вповодж всього життя. Недоліком відносно складу дисциплінарної ради є відсутність судово-медичного експерта.

В Арабській Республіці Єгипет більш досконало, ніж у Сирії розроблені етичні, деонтологічні та правові основи лікарської діяльності. В статтях КК Сирії багато принципів, що співвідносяться із відповідними кодексами різних країн Близького Сходу. Найбільше порушень лікарської діяльності у Сирії припадає на лікарські помилки. Ці порушення не підлягають покаранню в Україні. Однак, у більшості випадків такі помилки закінчуються смертю хворого або потерпілого. Сутність медичної етики Сирії складають модельні засади Ісламу, який є державною релігією Сирії та інших мусульманських держав. За релігійними положеннями Ісламу життя людини є найважливішою цінністю для людей. Через це головний моральний обов'язок кожного сирійського лікаря — зберігати та продовжувати життя людини за будь-яких обставин, незалежно від умов. Тому повністю обґрунтованою є діюча в Сирії заборона на застосування методів та засобів еутаназії.

Література

1. Apurba Nandy. Principles of forensic medicine. Calcutta, India. 2004.
2. Asian forensic sciences network <http://www.asianforensic.net/list-of-AFSN-member.html>
3. Department of Forensic Medicine at The Pondicherry Institute of Medical Sciences, India <http://pimsmmm.com/Forensicmedicine.htm>
4. Department of Forensic Medicine, Pathology and Community Medicine. Mu'tah University, Karak Governorate, Jordan <http://www.mutah.edu.jo/index.php/en/medicine-/forensic-public-health.html>
5. Forensic Medicine & Toxicology Division. Pathology and Microbiology and Forensic Medicine. Faculty of Medicine. University of Jordan <http://medicine.ju.edu.jo/PathologyMicrobiologyForensicMedicine/Pages/ForensicMedicine.aspx>
6. Forensicindia.com: the Indian gateway of forensic medicine. <http://www.forensicindia.com/>
7. Intense Forensic Services India (IFS INDIA) <http://forensic.co.in/>
8. Intense Forensic Services India LLP <http://www.ifsindia.in/>
9. International Forensic Organization, Intense Forensic Services, India <http://www.ifo.org.in/>
10. Islamic Organization Of Forensic Medicine <http://www.iofm.org/en/>
11. Journal of Forensic Medicine. Legal Medicine Organization Islamic Republic of Iran. http://sjfm.hbi.ir/index.php?slc_lang=en&sid=1

В.М. Зозуля

**Сравнительный анализ основ права,
которые регламентируют выполнение судебно-
медицинских экспертиз**

Университет современных знаний

Введение. В улучшении подготовки по судебной медицине отечественных и иностранных студентов существенная роль принадлежит сравнительному анализу законодательств. Студенты знакомятся с организационно - процессуальными основами судебно-медицинской экспертизы согласно криминально-процессуального кодекса Украины, сравнивая их с соответственными юридическими нормами других стран.

Цель. Повышение их правовой культуры, помогает лучше осмыслить возможные пути усовершенствования судебно-медицинской экспертизы в своих странах.

Результаты. В статье наводятся основы криминального процесса Украины, Германии, Франции, Англии, США, а также некоторых арабских стран. Понятно, что удельный вес преподавания организационно-процессуальных основ судебно-медицинской экспертизы согласно украинского законодательства есть несколько большим в сравнении с криминально-процессуальным правом других стран. Интересным и полезным, на взгляд автора, есть описание особенностей судебно-медицинской экспертизы согласно с криминально-процессуальным кодексом стран ближнего востока.

Ключевые слова: основы права, судебно-медицинская экспертиза.

V.M. Zozulia

**Comparative analysis of law foundations for
organization of forensic medical expertise in some
countries of the Middle East**

The University of Modern Knowledge

Introduction. The comparative analysis of law in different countries plays a significant role in the improvement of forensic medicine training for national and foreign students. The students study organizational and procedural law foundations of forensic medical expertise and Criminal Procedure Code of Ukraine and compare them to legal rules of other countries.

Purpose. To enrich legal culture, better understand the possible ways to improve forensic medical expertise in the countries.

Results. In the paper there are presented the foundations of criminal procedure in Ukraine, Germany, France, Britain, the United States and some Arab countries. The teaching organizational and procedural foundations of forensic medical expertise by the Ukrainian legislation are known to be more profound if compared to the criminal procedure law in other countries. So it can be interesting and useful, in the opinion of the author, to highlight features of forensic medical expertise by the criminal procedure code in the Middle East. of the work was a comparative analysis of the characteristics of forensic medical examination in accordance with Criminal Procedure Code of Ukraine and the countries of the Middle East.

Key words: foundations of law, forensic medical expertise.